

نظام حسابداری و گزارشگری مالی ویتنام

دکتر محسن خوش طینت

عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبائی

حمیده اثنی عشری

دانشجوی کارشناسی ارشد حسابداری

مصطفی احمدخان بیگی

کارشناس ارشد حسابداری

پیشینه تاریخی

نمود. کامبوج با کمک چین موفق شد ویتنام را از خاک خود عقب براند. تا پیش از فروپاشی شوروی، کمک‌های مالی شوروی به ویتنام ادامه داشت؛ اما با تجزیه شوروی، این کمک‌ها قطع شد. ۸۵ درصد نژاد این کشور را ویتنامی، ۳ درصد را چینی، ۲ درصد را موتانیارها، ۱ درصد را تهو و ۱ درصد را تای تشکیل می‌دهند. همچنین، دین ۶۶ درصد ویتنامی‌ها، بودایی، ۸ درصد مسیحی، ۳ درصد کاتودای و بقیه پیرو سایر ادیان می‌باشند. زبان رسمی مردم، ویتنامی است و در کنار این زبان، زبان‌های چینی، فرانسوی و انگلیسی نیز رایج است. واحد پول ویتنام، دونگ با واحد جزء (هائو) است. کشور ویتنام مشتمل بر ۵۸ ایالت و ۳ ناحیه خودگردان می‌باشد.

جغرافیای طبیعی

جمهوری سوسیالیستی ویتنام با مساحت ۳۳۰,۳۶۳ کیلومتر مربع، در قسمت شرقی شبه جزیره هند و چین و در منطقه جنوب شرقی آسیا واقع شده است. ویتنام از شمال با جمهوری خلق چین همسایه بوده و از شرق به خلیج تان‌کین

جمهوری دموکراتیک ویتنام نام رسمی کشوری بود که بیشتر با نام "ویتنام شمالی" شناخته می‌شد. این کشور عملاً از ۱۹۴۵ و رسماً از ۱۹۵۴، در بخش شمالی کشور فعلی ویتنام قرار داشت. ویتنام از میانه‌های قرن نوزدهم و با ورود فرانسوی‌ها، زیر استعمار این کشور قرار گرفت. ویتنام طی جنگ جهانی دوم به اشغال ژاپن درآمد. فرانسه پس از قیام‌های دین بین فو و در نتیجه توافق‌نامه ژنو، از این مستعمره خود صرف‌نظر کرد. سرانجام در ۲ سپتامبر ۱۹۵۴، ویتنام از فرانسه اعلام استقلال کرد. پس از این، ویتنام به دو بخش شمالی و جنوبی تقسیم و نظام کمونیستی در شمال و نظام غیرکمونیستی در جنوب این کشور حاکم شد. در سال ۱۹۶۵، آمریکا با فرستادن نیروهایی به ویتنام جنوبی سعی داشت تا بخش جنوبی را در مقابله با قسمت شمالی کمونیست، یاری کند. جنگ در سال ۱۹۷۳ و با انعقاد توافق‌نامه پاریس خاتمه یافت. در سال ۱۹۷۵ حکومت ویتنام جنوبی ساقط و در کل ویتنام، حکومت کمونیستی برقرار شد. ویتنام در سال ۱۹۷۹ به کامبوج حمله کرد و آن را اشغال

حاضر، این بندر با سرمایه‌گذاری‌های صورت گرفته به یکی از قطب‌های اقتصادی ویتنام تبدیل شده است.

شهر هوا واقع در جنوبی‌ترین قسمت منطقه شمالی ویتنام، دارای متوسط دمای ۲۵ درجه سانتیگراد می‌باشد و یکی از قطب‌های گردشگری ویتنام بشمار می‌آید.

اقتصاد ویتنام

اقتصاد ویتنام پس از اتمام جنگی بیست ساله و سپس انجام اصلاحات اقتصادی و بهره‌گیری از آزادسازی اقتصادی، پیشرفت‌های زیادی را در عرصه تجارت خارجی و روابط بین‌الملل داشته است. اما این کشور ضعیف، همچنان با مشکلات فراوانی دست و پنجه نرم می‌کند.

جنگ تحمیلی ایالات متحده آمریکا بر ویتنام (۱۹۷۵-۱۹۵۵) اقتصاد این کشور را در وضعیت نامطلوبی قرار داد. ویتنام نه تنها فشار سنگین ناشی از خسارت‌های فراوان جنگ را تحمل کرد، بلکه ساختارهای نهادی که بعدها روی کار آمدند و قدرت یافتند، در اولویت‌بندی صحیح اقدامات و تبیین سیاست‌ها از یک طرف و کمک به بهبود سریع اقتصاد ویتنام از طرفی دیگر؛ با شکست مواجه شدند. اما در ۱۹۸۶، اقتصاد ویتنام با تحول عمده‌ای روبه‌رو شد؛ یعنی وقتی از یک "اقتصاد برنامه‌ریزی شده متمرکز استالینیستی دستوری" به یک "اقتصاد بازار با گرایش سوسیالیستی" تغییر جهت داد، تحول عمده‌ای در بنیان‌های اجتماعی-اقتصادی-فرهنگی و سیاسی کشور به وجود آمد.

الف - چشم‌انداز تاریخی

توسعه اقتصادی ویتنام پس از پایان جنگ را می‌توان به دو دوره مشخص تقسیم کرد. این دوره‌ها عبارت است از اقتصاد برنامه‌ریزی شده متمرکز (۱۹۷۵ تا ۱۹۸۰) و اقتصاد موسوم به دوی موی^۱ که از ۱۹۸۶ تاکنون ادامه دارد. اقتصاد برنامه‌ریزی شده متمرکز که در قالب الگوی جمهوری دموکراتیک ویتنام یا الگوی DVR^۲ بود، رویکردی نئو استالینیستی را برای توسعه اقتصادی این کشور به کار می‌بست. این تعبیر اقتصادی که قبل از جنگ در "ویتنام شمالی" مورد استفاده قرار می‌گرفت، پس از اتحاد دو بخش شمالی و جنوبی در ۱۹۷۵ در کل کشور به اجرا گذاشته شد. اما مدل DVR با هدف "تولید عوامل تولید" به زیان انباشته کسری مالی وخیم و وابستگی زیاد به واردات برای تکمیل سرمایه تشکیل شده، انجامید.

از آنجایی که ویتنام اساساً جامعه‌ای کشاورزی است،

و دریای چین جنوبی محدود است. این کشور در غرب با کشور لائوس و در جنوب غربی با کشور کامبوج مرز مشترک دارد. ویتنام از جنوب نیز به دریای چین جنوبی محدود است. ویتنام از باریکه طولی به طول یک هزار مایل تشکیل شده و از کرانه دلتای رود مکونگ در جنوب تا (دلتای رود سرخ) در شمال، امتداد دارد. طول سواحل این کشور نیز ۳۴۴۴ کیلومتر است.

به طور کلی، ویتنام از سه منطقه شمالی، منطقه مرتفع مرکزی و دلتای رود مکونگ تشکیل شده است. دو رودخانه اصلی این کشور، رود مکونگ و رود سرخ می‌باشد. رود مکونگ به طول ۴ هزار کیلومتر و دلتای آن در جنوب به عنوان بزرگترین رود جنوب شرقی آسیا و هفتمین رود قاره آسیا شناخته می‌شود که از کشورهای چین، تایلند و لائوس و کامبوج گذشته و به ویتنام وارد می‌شود. رود سرخ و دلتای آن در شمال، محل اصلی تشکیل تمدن این کشور بوده است. ویتنام دارای آب و هوای موسمی استوایی است. منطقه شمالی به واسطه مجاورت با چین از هوایی کاملاً استوایی برخوردار نمی‌باشد، لیکن قسمت جنوبی این کشور کاملاً دارای آب و هوایی استوایی و برخوردار از ویژگی‌های آن است. متوسط دما در هانوی ۲۳ درجه و در هوشی مین ۲۶ درجه سانتیگراد است.

شهر هانوی به عنوان مرکز سیاسی و فرهنگی کشور در منطقه شمالی ویتنام قرار دارد. متوسط دمای این شهر ۲۳ درجه سانتیگراد با رطوبت بیش از هشتاد درصد می‌باشد. این شهر جزء هیچیک از استان‌های کشور به حساب نیامده و دارای شهرداری مستقل است. شهرهای هوشی مین و هایفونگ نیز وضعیت مشابه‌ای دارند، با این تفاوت که از نظر جمعیت و وسعت از هانوی بزرگ‌تر می‌باشند.

شهر هوشی مین یا بندر سابق سایگون، مرکز حکومت ویتنام جنوبی بوده که پس از خروج نیروهای آمریکایی از این کشور، به نام رهبر فقید ویتنام شمالی نام‌گذاری شده است. شهر هوشی مین در حال حاضر قطب اصلی اقتصاد ویتنام محسوب می‌گردد. این شهر بیش از ۳۸ درصد از تولید ناخالص داخلی ویتنام را به خود اختصاص داده است.

بندر هایفونگ، یکی دیگر از مناطق راهبردی و مهم در منطقه شمال ویتنام به‌شمار می‌آید. این شهر در زمان جنگ‌های استقلال طلبانه و آزادیخواهانه ویتنام راه اصلی ارتباطی نیروهای شمالی این کشور بوده است. در حال

در حالی بود که گردش صادرات تنها جوابگوی یک سوم گردش واردات بود و خالص گردش تجارت خارجی به‌طور متوسط حدود ۱/۷ میلیارد دلار آمریکا در سال گزارش می‌شد.

اقتصاد برنامه‌ریزی شده متمرکز به منافع شخصی مردم توجهی نمی‌کرد و افراد هم‌انگیزه بسیار کمی برای افزایش تولید داشتند. بنابراین، حرکت و تحرک اقتصادی از بین رفته بود و شرایط زندگی در ویتنام روز به روز بدتر می‌شد. درآمد کل نزدیک به ۵۳۷ دانگ در ماه بود. از این میزان، ۵۲۱ دانگ نشان‌دهنده مخارج کل بود که ۸۰ درصدش خرج مواد غذایی می‌شد. در پنج سال اول پس از جنگ، رشد متوسط تولید ناخالص ملی نصف رشد جمعیت و درآمد ملی، یک‌پنجم آن بود. حتی ده سال بعد از پایان جنگ، وضعیت اقتصادی ویتنام در اصل بدون تغییر باقی ماند.

ششمین کنگره ملی حزب کمونیست ویتنام با اذعان به این که اقتصاد برنامه‌ریزی شده متمرکز با شکست مواجه شده، طرح کلی سیاست‌هایی را که ویتنام به سمت اقتصادی بازتر و مبتنی بر بازار و اقتصاد جهانی هدایت کند، در دستور کار قرار داد. این سیاست‌ها به "دوی موی" موسوم شدند. سیاست‌های فوق برای به حرکت واداشتن و تحریک توسعه سازمان‌های خصوصی، افراد و بخش‌های اقتصادی و به‌علاوه، همگرایی با جهان و اقتصادهای منطقه‌ای طراحی شده بودند. بنابراین، تجارت و سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی حمایت و تشویق شدند. اگرچه بسیاری از این سیاست‌ها در عمل تحقق نیافتند یا از آن‌ها پیروی نشد، اما نتیجه یک اقتصاد به‌سرعت در حال رشد بود که بر رکود اقتصادی سال‌های قبل چیره می‌شد.

در پنج سال نخست پس از اجرای سیاست‌های موسوم به "دوی موی"، رشد اقتصادی با نرخ رشد تولید ناخالص داخلی ۴/۵ درصدی و تورم ۲۶۰/۲ درصدی، آهسته به‌نظر می‌رسید. با وجود این، پنج سال بعد، اقتصاد این کشور بهبود چشمگیری نشان داد. نرخ متوسط رشد تولید ناخالص داخلی به ۹/۸ درصد رسید و نرخ رشد جمعیت ۴/۲ درصد کمتر از نرخ رشد تولید ناخالص داخلی گزارش شد. تورم، در نتیجه تعیین نرخ ارز توسط بازار کاهش پیدا کرد و در مجموع، فقر تا سال ۱۹۹۶ کاهش بسیاری یافت؛ به‌طوری‌که تولید ناخالص داخلی سرانه در این سال، ۱/۶ برابر سال ۱۹۸۵ بود. در این دوره زمانی، عوامل زیادی به افزایش نرخ رشد اقتصادی کمک کردند. جریان‌های ورودی سرمایه

سیاست‌های اقتصادی پس از جنگ به‌طور اجتناب‌ناپذیری باید بر اصلاح اقتصاد کشاورزی، بهبود بخش‌هایی که از کمبود مهارت‌های نیروی کار برخوردارند و در نهایت، اصلاح فرایند تولید کالاهای مصرفی و کشاورزی متمرکز می‌شد. ولی در عوض، سیاست‌های مذکور بر صنعت مدرن و قدرت مرکزی متمرکز بود.

در این وضعیت و به منظور حداکثرسازی سود در اقتصاد متمرکز برنامه‌ریزی شده، بنگاه‌ها به افزایش حجم تولید تشویق می‌شدند. از سوی دیگر، برای هماهنگ کردن بنگاه‌ها برای بهره‌گیری از عوامل، دولت به طراحی برنامه‌ای مبادرت ورزید که در آن ترکیب و انواع محصولات مشخص شده بود و تمام خسارت‌ها هم از طریق یارانه‌ها پوشش داده می‌شد.

در واقع، برخی صنایع تولیدی رشد کردند؛ اما با این وجود، بقیه صنایع را کد ماندند، به‌ویژه تولید نیروی برق و سیمان از بیشترین رکود برخوردار شد. همچنین، محصولات غذایی در نتیجه کمبود نهاده نیروی کار کاهش یافت. دولت گمان می‌کرد که تمام صنایع از بازده ثابت نسبت به مقیاس^۳ برخوردارند، در حالی که مطالعات کاربردی نشان داد که چنین تصویری از اساس نادرست و برای اقتصاد بسیار پرهزینه بوده است. کشاورزی در ویتنام از ویژگی تخصص برخوردار نبود و فقدان فن‌آوری در صنعت کشاورزی، تقسیم‌کار را که برای مقیاس اقتصادی ضروری بود، با سطح نازلی مواجه می‌کرد. اگرچه بعدها فن‌آوری جدید به بخش کشاورزی عرضه شد، ولی چون نیروی کار برای استفاده از این فن‌آوری جدید آموزش کافی ندیده بود؛ تأثیری در افزایش و بهبود محصولات کشاورزی نداشت.

با وجود تلاش‌های دولت برای واردکردن هزاران تن مواد غذایی، قحطی و فقر همچنان ملت را تهدید می‌کرد. معضل فقر در ویتنام، راه را برای کمک‌های خارجی هموار کرد. البته، هرچند کمک‌های خارجی حجم سرمایه در این کشور را افزایش داد، ولی این سرمایه به نوبه خود به مقدار زیادی نیروی کار نیاز داشت تا به افزایش در محصول بیانجامد. بنابراین، تأثیر کمک‌های خارجی تنها در افزایش قابل ملاحظه بدهی‌های ملی این کشور نمایان شد. کاهش اهمیت کشاورزی توأم با اقتصاد رو به زوال، وضعیت بسیار ناگواری را ایجاد کرده بود؛ به‌گونه‌ای که متوسط سرانه مواد غذایی (که برحسب برنج اندازه‌گیری می‌شد) به ۳۰۰ کیلوگرم در سال رسید. کشور از گرسنگی رنج می‌برد و این

تعرفه‌های وارداتی درون آ.سه. آن را به‌طور زمان‌بندی شده در یک بازه زمانی بلندمدت، کاهش دهد. پیوستن به آ.سه. آن، صادرکنندگان ویتنامی را به فرصت‌های جدید و تجربه‌های ارزشمند در بازارهای خارجی مجهز کرد؛ تجربه‌هایی که به ویتنام کمک می‌کرد تا در صورت پیوستن به سازمان تجارت جهانی، خود را در سیستم تجارت جهانی مصون نگه دارد.

حسابداری در ویتنام

تاریخچه توسعه حسابداری در ویتنام را می‌توان با روند حرفه حسابداری بسیاری از کشورهایی که در طول سالیان متمادی با ویتنام دارای روابط تجاری، اجتماعی و یا نظامی بوده‌اند؛ مرتبط دانست. در یک برهه زمانی بین سال‌های ۱۹۶۰ تا ۱۹۶۹ سیستم حسابداری ویتنام به شدت تحت تأثیر چین قرار گرفت. در بین سال‌های ۱۹۶۹ تا ۱۹۸۹، اتحادیه جماهیر شوروی تأثیرگذار بود و در بین سال‌های ۱۹۸۹ تا ۱۹۹۵، فرانسه و ایالات متحده آمریکا تأثیرگذار بوده‌اند. گرچه از اوایل سال ۱۹۹۰ حرکت به سوی استانداردهای بین‌المللی آغاز شد، در بین سال‌های ۱۹۹۰ تا ۱۹۹۵ پروژه اتحادیه اروپا (Eurotapviet) منجر شد تا دانشجویان ویتنامی مشغول به تحصیل در حسابداری، یک دانش و آگاهی جامع نسبت به استانداردهای بین‌المللی حسابداری به دست آورند. این پروژه منجر به آگاهی دولت ویتنام از مزایای بین‌المللی ناشی از بکارگیری استانداردهای بین‌المللی حسابداری گردید و در این راستا، اتحادیه اروپا نقش اساسی را در کمک به جامعه حسابداری ویتنام جهت پیوستن به فدراسیون بین‌المللی حسابداران و تبدیل شدن آن به یک عضو جامعه بین‌المللی حسابداری؛ ایفاء نمود.

سیستم حسابداری کنونی ویتنام، سیستمی است که استفاده از آن توسط قانون برای تمام شرکت‌های فعال در ویتنام الزامی گردیده است. این سیستم در سال ۱۹۹۵ و در راستای مطابقت با الزامات واحدهای تجاری با مالکیت دولتی تدوین گردید. در آن زمان، واحدهای تجاری با مالکیت خارجی (سرمایه‌گذاری خارجی) و واحدهای اقتصادی فعال در بخش خصوصی، بخش کوچکی از اقتصاد ویتنام را تشکیل می‌دادند. در سال ۱۹۹۸، شرکت‌های خارجی معینی از بکارگیری سیستم حسابداری ویتنام معاف شدند و به آنها اجازه داده شد تا از اصول پذیرفته شده ۲۷ حسابداری کشور متبوع خود استفاده کنند.

حاصل از سرمایه‌گذاری خصوصی خارجی، سهمی معادل ۲ میلیارد دلار در سال ۵ تا ۱۰ درصد تولید ناخالص داخلی را در اختیار داشت. در سال ۱۹۹۷ کمک‌های خارجی به یک میلیارد دلار و تولید نفت و صادرات آن به ۱/۴ میلیارد دلار افزایش یافت که تقریباً دو برابر سال ۱۹۹۲ بود. سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی از رشد پیوسته‌ای برخوردار شد و نقش مهمی را در رشد اقتصادی ویتنام بازی کرد. در بخش کشاورزی، رشد به ۴ تا ۵ درصد در سال رسید و ویتنام به صادرکننده عمده برنج و قهوه تبدیل شد. در واقع، ویتنام در کنار تایلند و ایالات متحده آمریکا، به یکی از سه صادرکننده جهانی برنج تبدیل شد. در مجموع، صادرات از ۲ میلیارد دلار به ۹ میلیارد دلار در دوره ۱۹۹۱-۹۷ افزایش یافت.

با این وجود، بحران آسیا که در سال ۱۹۹۷ اتفاق افتاد، تأثیر محسوسی بر اقتصاد ویتنام باقی گذاشت. با توجه به دسترسی محدود این کشور به پول قوی، دولت ویتنام قابلیت تبدیل یا تبدیل پذیری "دانگ" به "دلار" را محدود کرد. موفقیت‌های ناچیز به دست آمده از سرمایه‌گذاری‌های پیشین و تمایل به تاخیر انداختن آنها، سبب شد که سرمایه‌گذاران جدید با توجه به فقدان سودآوری سریع، از سرمایه‌گذاری‌های بیشتر منصرف شوند. در نتیجه، سرمایه‌گذاری‌های خارجی دارای مجوز از ۸/۶ به ۱/۶ میلیارد دلار کاهش پیدا کرد و رشد تولید ناخالص داخلی طی سال‌های ۱۹۹۸ و ۱۹۹۹، تنها ۴ درصد تخمین زده شد. اطلاعات دولتی، ارقام بالاتری از رشد را نشان می‌دهند، ولی این امر به احتمال زیاد به دلیل تشویق ثبات، حفظ نرخ‌های رشد بالا و مقابله با رکود توسط دولت است.

ب. ویتنام و "آ.سه. آن"

ویتنام در سال ۱۹۹۵ به اتحادیه کشورهای جنوب شرقی آسیا (آ.سه. آن) پیوست تا به رشد اقتصادی، پیشرفت اجتماعی و توسعه فرهنگی در منطقه سرعت بخشیده، صلح و ثبات منطقه‌ای را افزایش داده و همکاری فعال و مساعدت متقابل را برای منافع مشترک در زمینه‌های اجتماعی، فرهنگی، فنی، علمی و اداری؛ گسترش دهد. در سال ۱۹۹۲، موافقت‌نامه تجارت آزاد آ.سه. آن (افتا) این امکان را فراهم ساخت تا مزیت رقابتی منطقه آ.سه. آن به‌عنوان یک منطقه تولیدی واحد و از طریق کاهش نرخ‌های تعرفه به کمتر از ۵ درصد ظرف ۱۵ سال، افزایش یابد.

در نتیجه پیوستن به افتا، ویتنام این اجازه را پیدا کرد که

دستورالعمل حسابداری و آمار^۴

ششمین کنگره ملی حزب کمونیست ویتنام، طرحی را به مجلس ملی جهت احیای جامع و فراگیر جمهوری سوسیالیستی ویتنام ارائه نمود. این فرایند اصلاحی، منجر به انتشار قانون اساسی سال ۱۹۹۲ گردید که مبتنی بر اقتصاد آزاد و معرفی دستور حسابداری و آمارگیری بود. این دستورالعمل با فرمان رئیس مجلس ملی جمهوری سوسیالیستی ویتنام در تاریخ ۲۰ اگوست ۱۹۹۸ منتشر گردید. براساس دستورالعمل فوق، ثبت‌ها و گزارش‌های حسابداری باید به گونه‌ای انجام که دو نیاز را برطرف سازند. نیاز اول، الزامات مالیاتی و نیاز دوم، اطلاعات آماری مورد نیاز دولت. این دستورالعمل، الزامات و قوانین مربوط به حسابداری و معیارهای آمارگیری قابل استفاده در اقتصاد ملی را نیز ارائه نمود. دستورالعمل فوق، باید توسط تمام شرکت‌های با مالکیت دولتی، شرکت‌های با مشارکت بخش خصوصی، واحدهای گروهی و خصوصی شاغل در بخش تولیدی و بازرگانی و نهادها و سازمان‌هایی که از محل وجوه دولتی استفاده می‌کنند، بکار گرفته شود.

این دستورالعمل، همچنین ملزم نمود تا از تمام کارهای تحقیقاتی آماری و حسابداری به شکل یکنواخت و در سطح اقتصاد ملی استفاده شود. این سیستم به شکل گسترده‌ای مدون گردید و تمام فرم‌های آماری آن که توسط وزارت دارایی و بخش آمار منتشر گردید، نیز متحدالشکل شد. این سیستم، در برگیرنده اجزای زیر می‌باشد:

● سیستم ثبت اولیه

● سیستم دفترداری و حساب‌ها

● سیستم گزارش‌ها و فرم‌ها

● سیستم و روش محاسبه اهداف اقتصادی و مالی

● طبقه‌بندی بخش‌های اقتصاد ملی، جداول و فرم‌های

طبقه‌بندی‌های اقتصادی، تدوین قوانین و محتوای

بودجه ایالتی

● واحدهای وزن و معیارها

● سال حسابداری و آماری

این سیستم به علت داشتن مزایا و منافع برای واحدهای تجاری با مالکیت دولتی و واحدهای مشارکتی خصوصی - دولتی ارائه شده بود. این دستورالعمل، همچنین هر یک از واحدهای تجاری ذکر شده را ملزم نمود تا یک حسابدار ارشد را که مسئول کمک به مدیر واحد تجاری در تدوین و نظارت بر امور حسابداری و مسائل آماری باشد؛ منصوب کنند.

همچنین در پایان، هر سال مالی تمام واحدهای تجاری موظف می‌باشند تا موجودی‌ها و نتایج عملیات خود را در حساب‌ها و قبل از گزارشگری مالی؛ ثبت کنند.

سیستم حسابداری ویتنام^۵

سیستم حسابداری ویتنام در سال ۱۹۹۵ تدوین گردید و قرار شد توسط تمام واحدهای تجاری مستقر در ویتنام بکار گرفته شود. تمرکز گزارشگری سیستم حسابداری ویتنام براساس واحدهای اقتصادی دولتی و سازمان‌های مرتبط با آنها می‌باشد. سیستم حسابداری ویتنام، یک سیستم حسابداری و نه مجموعه‌ای از استانداردها می‌باشد و هدف اصلی آن، ارائه جزئیاتی درباره کارکردها و رهنمودهای حسابداری درباره موارد زیر است:

● سیستم‌های حسابداری و مستندسازی استاندارد، شامل

کتابچه راهنمای حساب‌ها و فهرست حساب‌ها.

● روش‌های حسابداری ثبت

۱. دارایی‌های جاری

۲. دارایی‌های ثابت

۳. بدهی‌ها

۴. حقوق مالکان

۵. درآمدها

۶. هزینه تولید واحد تجاری

۷. سایر درآمدها

۸. سایر هزینه‌ها

۹. اقلام خارج از ترازنامه

● تهیه صورت‌های مالی و فرم‌های مربوط

● قوانین و الزامات عمومی

● فلوچارت‌های راهنما

بکارگیری سیستم حسابداری ویتنام

واحدهای تجاری که سیستم حسابداری ویتنام را به کار می‌گیرند، باید به طور همزمان قوانین جاری و مرتبط با چگونگی تهیه مستندات حسابداری، فهرست حساب‌ها، ثبت‌های حسابداری، اعداد و ارقام مالی و نحوه ضبط و بایگانی مستندات حسابداری را نیز رعایت کنند. هرگونه تعدیل و یا اصلاح در بکارگیری روش‌ها و رویه‌های حسابداری جهت برآوردن نیازهای خاص واحد تجاری، باید از طریق اخذ تاییدیه از وزارت دارایی صورت گیرد.

سیستم‌های گوناگون و مختلفی در درون سیستم

ورزش و برنامه‌های ملی

- نسخه پیشنهادی بودجه سایر وزرا و دیگر سازمان‌های دولت مرکزی.

الگوها، نسبت‌ها و میثاق‌ها

براساس سیستم حسابداری ویتنام، تعدادی از نسبت‌های مالی باید در یادداشت‌های صورت‌های مالی درج شود. این نسبت‌ها عبارت است از:

- شاخص‌های کاری و پاداش
- شاخص‌های موجودی‌ها
- شاخص‌های فروش
- شاخص‌های وجوه نقد
- شاخص‌های دارایی‌های ثابت

این شاخص‌ها شامل شاخص‌های استاندارد عملکرد مالی که توسط نهادهای مالی در قراردادهای وام الزامی می‌گردد؛ نمی‌شود.

مبنای حسابداری

مبنای مورد استفاده برای سازمان‌های غیرانتفاعی و دولتی، روش نقدی تعدیل شده می‌باشد. واحدهای اقتصادی با مالکیت دولتی و بخش خصوصی، از مبنای تعهدی استفاده می‌کنند.

تمامی مخارجی که به شکل کمک و هدیه دریافت می‌شود، باید به صورت کامل در حساب‌ها منعکس شود. نحوه ارزیابی این کمک‌ها براساس بهای تحصیل یا خرید اعطاءکننده کمک می‌باشد.

واحدهای تجاری با سرمایه‌گذاری خارجی

اگرچه قوانین حسابداری جاری، اساساً جهت بکارگیری توسط واحدهای اقتصادی دولتی و واحدهای تجاری با مشارکت دولت تدوین شده است؛ اما واحدهای تجاری با سرمایه‌گذاری خارجی نیز باید سیاست‌های حسابداری و اعداد و ارقام مندرج در دستورالعمل حسابداری و آمار مصوب سال ۱۹۸۶ را رعایت کنند.

یک واحد تجاری با سرمایه‌گذاری خارجی، در امور حسابداری تحت نظارت و کنترل مقامات مالی دولت و مدیریت وابسته به این مقام‌ها قرار دارد. واحد تجاری با سرمایه‌گذاری خارجی باید امور حسابداری خود را براساس سیستم حسابداری ویتنام نگهداری کند. در مواردی که

حسابداری ویتنام تعبیه شده که می‌تواند با توجه به اندازه واحدهای اقتصادی، مورد استفاده آنان قرار گیرد. این سیستم‌ها با توجه به بزرگی، کوچک و یا متوسط بودن اندازه سازمان‌ها و واحدهای اقتصادی، بکار گرفته می‌شوند.

الزامات مالی گزارشگری سیستم حسابداری ویتنام

براساس سیستم حسابداری ویتنام، صورت‌های مالی زیر باید ارائه شود:

- ترازنامه
- جداول مربوط به اقلام خارج از ترازنامه (از جمله وام یا تجهیزات اداری)
- صورت حساب سود و زیان
- جدولی تحت عنوان "تعهدات به دولت" این جدول حاوی تمام مالیات‌ها و عوارض پرداختی به دولت می‌باشد.
- یادداشت‌های توضیحی صورت‌های مالی که در برگیرنده جزئیاتی به شرح زیر است:

۱. خلاصه عملیات (ساختار، فعالیت‌ها و تعداد کارکنان)
۲. سیاست‌ها و رویه‌های بکار گرفته شده در دوره گزارشگری

۳. جزئیات برخی از مانده حساب‌ها از جمله:

- جزئیات هزینه‌های عملیاتی و بهای تمام شده فروش
- گردش حساب دارایی‌های ثابت در طول دوره گزارش
- جزئیات مربوط به طرح‌های پاداش کارکنان. در این بخش هزینه‌های حقوق بودجه شده نیز باید افشاء شوند.

- گردش حقوق صاحبان سهام (ارزش ویژه)

- جزئیات مانده حساب‌های دریافتی و پرداختی

۴. گزارش هیئت مدیره در زمینه فعالیت‌های دوره گزارشگری

۵. نسبت‌های مالی

افشای بیشتر در صورت‌های مالی سالیانه، اختیاری می‌باشد و نیاز به کسب مجوز از وزارت دارایی ندارد. وزیر دارایی موظف است گزارش‌های ذیل را تهیه نماید:

- نسخه پیشنهادی بودجه سالیانه دولت، حساب‌های بودجه‌ای و وجوه جبرانی جهت مازاد مخارج دولت که باید به تصویب مجلس ملی برسد.
- مخارج مربوط به توسعه سرمایه‌گذاری‌ها، فعالیت‌های غیرانتفاعی در زمینه آموزش، تحصیلات، درمان و پزشکی، فرهنگ، اطلاعات،

مالیاتی ارائه شود. تعدادی از تعدیلات در سود قبل از مالیات که توسط نهادهای مالیاتی تعریف شده و قابل ردیابی به کدهای معینی در فهرست حساب‌ها می‌باشد، مجاز شناخته شده است.

واحدهای اقتصادی که دارای سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی و ورود شرکای خارجی به قراردادهای شرکت می‌باشند، براساس بخش نامه شماره 01/LB که توسط اداره آمار و وزارت برنامه‌ریزی و سرمایه‌گذاری ویتنام صادر گردیده است، موظف به ارائه گزارش‌های ماهانه و شش ماهه می‌باشند. علاوه بر این، گزارش‌های سه ماهه‌ای شامل ترازنامه و صورت سود و زیان، باید به مقامات مالیاتی ارائه شود.

حسابرسی در ویتنام

در پاسخ به نیازهای فرایند حرکت به سوی سیستم اقتصاد مبتنی بر بازار و یکپارچگی بین‌المللی، فعالیت‌های حسابرسی خارجی (مستقل) پا به عرصه ظهور گذاشت و پس از سال‌های ۱۹۹۰ رشد و توسعه قابل توجهی یافت. با نگاهی به چارچوب قانونی تاسیس، توسعه و مدیریت فعالیت‌های حسابرسی مستقل، می‌توان دریافت که دولت ویتنام در سه حوزه قوانینی را بر این حرفه مترتب دانسته است. قوانین مربوط به حسابرسی مستقل در اقتصاد ملی، قوانین چگونگی تایید و صدور گواهی‌نامه حسابرسان و قوانین مربوط به چگونگی ثبت و پذیرش حسابرسان.

حسابرسی دولت ویتنام، در ۱۱ جولای ۱۹۹۴ براساس بخشنامه 70/CP تاسیس گردید. حسابرسی دولتی به عنوان یک نهاد مستقل و در راستای کمک رساندن به نخست وزیر جهت عملی ساختن وظایف خود در زمینه اثبات و تایید درست و قانونی بودن اسناد و مدارک حسابداری و صورت‌های مالی تلفیقی واحدهای دولتی با مالکیت عمومی دولت، انجمن‌های مردمی و سازمان‌های اجتماعی که به نحوی از انحاء از بودجه استفاده می‌کنند؛ ایجاد شده است. حسابرسی دولتی ویتنام، عضو سازمان‌های بین‌المللی حرفه‌ای حسابرسی از جمله سازمان بین‌المللی موسسات عالی حسابرسی^۸ و سازمان آسیایی موسسات عالی حسابرسی^۹ می‌باشد. عضویت در این دو سازمان بین‌المللی، حسابرسی دولتی ویتنام را قادر ساخته است تا با سرعت جامعه بین‌المللی در مسیر رشد، ترقی، تبادل دانش و تجارب حسابرسی گام بردارد.

دلایل منطقی از طرف این واحدها مبنی بر مناسب بودن استفاده از یک سیستم حسابداری دیگر ارائه شود؛ به شرط تصویب کتبی وزارت دارایی ویتنام، تغییر سیستم امکان پذیر خواهد بود.

در راستای ایجاد سیستم‌های گزارشگری متحدالشکل اجباری مورد اشاره در فصل هشتم قانون جدید سرمایه‌گذاری خارجی که در نوامبر ۱۹۹۶ توسط مجلس ملی ویتنام به تصویب رسیده؛ به اصول زیر اشاره شده است:

● سیستم حسابداری ویتنام باید توسط تمامی واحدهای تجاری با سرمایه‌گذاری خارجی مستقر در ویتنام بکار گرفته شود؛ به استثنای مواردی که با توجه به دلایل منطقی، استفاده از استانداردهای حسابداری مجاز باشد (تایید وزارت دارایی الزامی است).

● واحد پول مورد استفاده جهت گزارشگری، دانگ ویتنام^۶ می‌باشد؛ مگر آن که استفاده از واحد پول دیگری توسط وزارت دارایی ویتنام تایید شود.

● صورت‌های مالی اجباری باید براساس قوانین و مقررات وضع شده تهیه و نهایی شود.

● حسابرسی سالیانه باید توسط موسسه حسابرسی مستقلی که حسب مقررات ثبت شده است، انجام شود.

نقش حسابدار ارشد^۷

بند (۳) دستورالعمل حسابداری و آمار واحدهای اقتصادی مشارکتی با مالکیت دولت و تمام واحدهای اقتصادی با مالکیت دولت را ملزم نموده است تا یک حسابدار ارشد را منصوب کنند.

نقش حسابدار ارشد در مصوبه شماره 26/HDBT که توسط دولت در مارس ۱۹۸۹ منتشر گردیده، تعریف شده است. به طور کلی، حسابدار ارشد مسئول حفاظت از دارایی‌های شرکت می‌باشد. حسابدار ارشد، مسئول سودآوری شرکت نیست؛ لیکن طرح‌ها و بودجه‌های مصوب را اجرایی می‌کند.

حسابدار ارشد باید این اطمینان را فراهم آورد که صورت‌های مالی سالیانه به تاریخ ۳۱ دسامبر تهیه شود و اظهارنامه مالیاتی جهت ارائه به مقام‌های مالیاتی، دفتر آمار ملی و وزارت برنامه‌ریزی و سرمایه‌گذاری تکمیل گردد. ۳۰ اظهارنامه مالیاتی باید تا ۳۱ مارس سال مالی بعد به همراه محاسبات مربوط به بدهی مالیاتی شرکت به مقام‌های

تعداد کارکنان دیوان محاسبات ویتنام، سالیانه و با توجه به الزامات مقرر توسط دولت مرکزی افزایش می‌یابد.

اهداف و وظایف دیوان محاسبات

مهم‌ترین وظایف دیوان محاسبات ویتنام به شرح زیر می‌باشد:

- بهبود طرح‌ها و برنامه‌های حسابرسی سالیانه
- تدوین و سازماندهی چگونگی بکارگیری طرح‌ها و برنامه‌های فوق
- گزارش نتایج حسابرسی به نخست‌وزیر، مجلس ملی یا کمیته دائمی دیوان محاسبات با توجه به الزامات مقرر
- اظهارنظر، ارزیابی، قضاوت و گواهی در مورد تطابق سیاست‌ها و رویه‌های کاربردی و سیستم‌ها با قوانین و مقررات وضع شده و همچنین اظهارنظر راجع به درستی، صداقت و جنبه قانونی مستندات، اعداد و ارقام حسابداری و صورت‌های مالی حسابرسی شده.
- ارائه پیشنهاد جهت بهبود معیارها در راستای برطرف نمودن ضعف‌ها یا موارد خلاف قانونی که در طی انجام حسابرسی کشف شده است. هدف چنین کاری، مستحکم نمودن کنترل منابع مالی می‌باشد.
- مشارکت در توسعه، بهبود و تدوین استانداردهای حسابرسی و روش‌های اقتصادی، قوانین و مقررات و سیاستهای مالی وزارت دارایی.
- دیوان محاسبات ویتنام دارای قدرت قانونی جهت بازخواست سازمان‌هایی است که از وجوه دولتی سوء استفاده نموده‌اند و یا اینکه در بکارگیری رویه‌های حسابداری و مالی قصور نموده‌اند و همچنین افرادی که مسولیت بکارگیری این وجوه را برعهده داشته‌اند.
- دیوان محاسبات ویتنام باید مدارک، مستندات و نتایج یافته‌های حسابرسی خود را در اختیار نهادهای قانونی که براساس قوانین مربوط مشخص شده‌اند؛ قرار دهد.
- دیوان محاسبات ویتنام می‌تواند در راستای ایفای مسولیت خود، حسابداران رسمی موسسات حسابرسی مستقل را به استخدام خود در آورد؛ اما باید مسولیت تمام اطلاعات ارائه شده از جمله دقت و درستی و نتایج حسابرسی را نیز که توسط حسابداران رسمی و سازمان‌های مذکور صورت گرفته است؛ بپذیرد.
- اهداف حسابرسی زیر، در حکم دیوان محاسبات ویتنام گنجانده شده است:
- حسابرسی صورت‌های مالی ایالات و شهرهای بزرگ

ساختار حسابرسی دولتی (دیوان محاسبات) ویتنام^۱
دیوان محاسبات ویتنام، یک نهاد مستقل می‌باشد که وظیفه آن گزارش نتایج حسابرسی به دولت، مجلس ملی و یا کمیته دائمی خود می‌باشد. همچنین، این نهاد وظیفه دارد حسابرسی که توسط مجلس ملی یا کمیته دائمی خودش الزامی گردیده را هدایت و سرپرستی کند.

دیوان محاسبات ویتنام موظف است تا تطابق صورت‌های مالی سازمان‌های دولتی، بخش‌ها، وزارتخانه‌ها و سایر واحدهای بودجه‌ای که تحت مدیریت دولت‌های ایالتی قرار دارند؛ شرکت‌های دولتی و سایر واحدهای تجاری که توسط دولت مرکزی تعریف و تعیین شده است را با قوانین وضع شده تایید، یا اینکه موارد غیرقانونی را گزارش کند. رئیس دیوان محاسبات ویتنام را ممیز کل می‌نامند و معاونان او نیز ممیزان کل جانشین یا معاون ممیز کل نام دارند. افراد مذکور، توسط نخست‌وزیر منصوب یا عزل می‌شوند. ممیز کل در قبال فعالیت‌های دیوان محاسبات ویتنام، در مقابل نخست‌وزیر مسؤل می‌باشد.

نظام سازمانی دیوان محاسبات ویتنام براساس بخش‌های مرکزی و بخش‌های محلی بنا نهاده شده است. بخش‌های مرکزی، مسولیت نظارت در شهرهای بزرگ، وزارتخانه‌ها، شرکت‌های دولتی بزرگ، کمک‌های دولتی یا قراردادهای وام، واحدهای با مقاصد خاص، انجمن‌های مردمی، سازمان‌های اجتماعی و هدایت فعالیت بخش‌های محلی را بر عهده دارند. حسابرسی بودجه‌های ایالتی و سایر واحدهایی که تحت مدیریت محلی و تا حدودی متمرکز قرار دارند نیز توسط بخش‌های محلی انجام می‌شود. این بخش‌ها مستقل بوده و براساس هدایت و نظارت ممیز کل، امور مربوط به حسابرسی را انجام می‌دهند.

استخدام حسابرسان

حسابرسان، مقام‌های رسمی دولت بوده و از دو منبع استخدام می‌شوند:

- افرادی که دارای مدرک لیسانس و بالاتر در رشته‌های اقتصاد، حسابداری، حقوق و سایر رشته‌های مرتبط و دارای سابق کاری باشند.
- افرادی که به تازگی از رشته‌های اقتصاد، امور مالی یا حسابداری، حسابرسی و حقوق فارغ‌التحصیل شده‌اند و توانسته‌اند امتحان استخدامی کارکنان جدید را که توسط دیوان محاسبات ویتنام برگزار می‌شود؛ با موفقیت پشت سر بگذارند.

- حسابرسی صورت‌های مالی مربوط به حساب‌های بودجه‌ای ملی
- حسابرسی صورت‌های مالی وزارتخانه‌ها، سازمان‌های وابسته به وزارتخانه‌ها، خدمات عمومی، انجمن‌های مردمی و اجتماعی که به نحوی از انحاء از بودجه کشور استفاده می‌کنند.
- حسابرسی صورت‌های مالی طرح‌های عمرانی، پروژه‌هایی که از طریق اخذ وام، اعتبار یا کمک از دولت تامین مالی می‌شوند
- حسابرسی صورت‌های مالی شرکت‌های دولتی

قوانین و مقررات حسابرسی

قوانین زیر به دیوان محاسبات مربوط می‌باشد:

- قانون بودجه دولتی^{۱۱}
- قانون بانک‌های دولتی^{۱۲}
- بخشنامه شماره 10/CP مورخه ۱۷ جولای ۱۹۹۴ دولت
- تصمیم شماره 61/TTY مورخه ۲۴ ژانویه ۱۹۹۵ نخست‌وزیر
- حساب‌رسان دیوان به ثبت‌ها، حساب‌های سازمان‌ها و بخش‌های دولتی که از وجوه عمومی استفاده می‌کنند، دسترسی نامحدود دارند.
- دیوان محاسبات دارای یک برنامه حسابرسی سالیانه می‌باشد که جهت تصویب به نخست‌وزیر پیشنهاد می‌شود. نخست‌وزیر با صدور یک تصمیم، برنامه حسابرسی را تعیین می‌کند. دیوان محاسبات در هنگام اجرای حسابرسی شرکت‌های سهامی، با حساب‌رسان داخلی مشارکت داشته و آنها با یکدیگر همکاری می‌کنند.

حسابرسی داخلی

در حال حاضر، هیچ‌گونه مقررات و قوانینی برای رویه‌ها و عملیات حسابرسی داخلی موجود نمی‌باشد. واحد حسابرسی داخلی بیشتر در شرکت‌های دولتی بزرگ و شرکت‌هایی که فعالیت‌های آنان پیچیده است ایجاد شده و هدف آن، حسابرسی رعایت و عملکرد می‌باشد. شرکت‌های دولتی بزرگ عبارت است از:

- خطوط هوایی ویتنام
- شرکت برق ویتنام
- پست و ارتباطات ویتنام
- شرکت تولید جای ویتنام

● شرکت تولید کاغذ ویتنام

● شرکت مواد شیمیایی و پتروشیمی و نفتی ویتنام
شرکت‌های بزرگ دولتی که دارای واحد حسابرسی داخلی می‌باشند، امر حسابرسی صورت‌های مالی را انجام می‌دهند یا اینکه ممکن است این حسابرسی، توسط یک موسسه حسابرسی مستقل انجام شود. دفتر دیوان محاسبات، نسبت به این حسابرسی‌ها اطمینان دارد.

واحد خزانه‌داری دولت نیز دارای بخش حسابرسی داخلی است که وظیفه آن بررسی رعایت کنترل‌های داخلی و انجام حسابرسی عملکرد در سطح کل واحد و دفاتر محلی آن می‌باشد.

موسسات حسابرسی بخش خصوصی

رونق حرفه حسابداری ویتنام طی سال‌های اخیر، موجب افزایش بیش از پیش رقابت در بین موسسات حسابرسی گردیده است.

چهار موسسه بزرگ حسابرسی بین‌المللی که دارای نمایندگی در ویتنام می‌باشند، عبارت است از:

- ارنست اندیانگ^{۱۳}
- پرایس واترهاوس^{۱۴} کوپرز
- کی پی ام جی^{۱۵}
- دیلویت اند تاش^{۱۶}

علاوه بر خدمات حسابرسی، اغلب موسسات حسابرسی مستقل به سرعت انواع گوناگون خدمات مالی و حسابداری را توسعه داده‌اند. این امر، گزینه‌های مختلفی را پیش روی صاحبکاران قرار داده و موجب اعتلای کلی حرفه شده است. این خدمات اضافی عبارت است از سرپرستی و نظارت بر حسابداری مالی، ارزیابی دارایی‌ها، مشاوره حسابداری و مالی، مشاوره مالیاتی، آموزش حرفه‌ای مدیریت مالی و ...

موسسات حسابرسی، عموماً ملزم به تبدیل صورت‌های مالی تهیه شده بر اساس سیستم حسابداری ویتنام به شکل مندرج در استانداردهای بین‌المللی حسابداری می‌باشند. این کار در راستای تامین نیازهای شرکت‌های سرمایه‌گذار خارجی و موسسات تامین مالی بین‌المللی صورت می‌پذیرد. یکی از عوامل موثر در رشد و توسعه حرفه حسابداری ویتنام در سال‌های اخیر، رشد حضور موسسات حسابرسی مستقل خارجی در این کشور بوده است که در آینده نیز ادامه خواهد یافت. این حضور، نه تنها فرصت یادگیری و رقابت را

می‌گرفت تا حسابرسی‌های سالانه را انجام دهد. در ویتنام مفهوم اهمیت، آزمون سیستم، نمونه‌گیری و بررسی‌های فنی، مفاهیم به نسبت جدیدی به‌شمار می‌آیند. اگرچه حساب‌برسان ویتنامی در حال فراگیری چنین فنونی از موسسات حسابرسی خارجی می‌باشند، اما هنوز هم در اجرای آنها کم‌تجربه هستند. در ضمن، اداره مرکزی مالیات^{۱۷} یا مقامات مالیاتی محلی، هنوز اصطلاح "درست و منصفانه" را کاملاً نپذیرفته‌اند. در نتیجه، اگرچه یک واحد تجاری توسط یک موسسه حسابرسی مستقل مورد حسابرسی قرار می‌گیرد، ولی حساب‌های آن باید یک بار دیگر توسط مقامات مالیاتی رسیدگی و بررسی گردد. به همین دلیل، برای هر شرکت سالیانه حداقل دو حسابرسی لازم است، یکی برای اهداف مالیاتی که هزینه‌ای برای شرکت در بر ندارد و یکی هم برای مقاصد قانونی.

نحوه واگذاری امتیاز به موسسات حسابرسی

موسسات حسابرسی مستقل برای آن که بتوانند حسابرسی واحدهای تجاری غیردولتی و واحدهای سرمایه‌گذاری خارجی را انجام دهند، باید الزامات و شرایط زیر را دارا باشند:

- ثبت قانونی شوند.
- دارای سرمایه‌ای حداقل معادل دومیلیارد واحد پول ویتنام (برای موسسات محلی) و معادل حداقل سیصد هزار دلار (برای موسسات خارجی) باشند.
- حداقل ۱۰ نفر از حساب‌برسان موسسه، حساب‌برس رسمی بوده و یا اینکه گواهی حسابرسی در کشور ویتنام را داشته باشند.
- حداقل دارای ۵۰ صاحبکار در سال باشند.

کنترل کیفیت موسسات حسابرسی

اگر چه کنترل کیفیت موسسات حسابرسی به عنوان یکی از وظایف جامعه حسابداران ویتنام^{۱۸} در نظر گرفته شده بود، لیکن در حال حاضر این وظیفه به عهده اداره سیاست‌ها و رویه‌های امور اقتصادی ویتنام می‌باشد. سالیانه در حدود یک سوم از موسسات حسابرسی مورد کنترل حسابرسی قرار می‌گیرند که از جمله این موسسات می‌توان به "چهار بزرگ"^{۱۹} اشاره نمود. این بررسی در قالب پرسش‌نامه‌ای انجام می‌گیرد که قبل از برگزاری جلسه بین اداره مذکور و هریک از موسسات حسابرسی، توزیع می‌شود. این بررسی

برای موسسات حسابرسی داخلی ویتنام فراهم می‌آورد؛ بلکه باعث انتقال فناوری حسابرسی به حساب‌برسان ویتنامی شده و آنان را در کار خود به صورت روزافزون حرفه‌ای می‌سازد. در نتیجه، موسسات حسابرسی مستقل در ویتنام خدمات مالی و حسابداری خود را در راستای تامین نیازهای مشتریان از جمله سازمان‌های دولتی، سازمان‌های اجتماعی عمومی و همچنین نهادهای بین‌المللی و پروژه‌هایی که از محل وجوه بین‌المللی تامین می‌شوند، تنوع بخشیده است. در این راستا، حرفه حسابرسی ویتنام با مشکلات فراوانی روبرو بوده که در برخی از موارد نیز توانسته است براین مشکلات غلبه نماید. اساسی‌ترین مشکل، نبود یک چارچوب قانونی برای حسابرسی جامع می‌باشد که تا حدود زیادی ریشه در فقدان یک مجموعه از استانداردهای حسابرسی دارد.

در ویتنام، تاکنون هیچگونه قوانین و مقررات جامعی در زمینه حسابرسی مستقل و استانداردهای ملی حسابداری و حسابرسی جهت تطبیق با استانداردهای بین‌المللی حسابداری و حسابرسی؛ تدوین و ارائه نگردیده است. بسیاری از شرکت‌های حسابرسی مستقل موظف به بکارگیری استانداردهای بین‌المللی حسابداری و حسابرسی می‌باشند؛ لیکن بسیاری از موانع همچنان در این مسیر (دوره انتقال) وجود دارد. این امر، منجر به نتایج و پیامدهای گوناگون به شرح زیر شده است:

- ارزیابی کیفیت گزارش‌های حسابرسی، همچنان به علت نبود یک الگوی مناسب با مشکل روبرو می‌باشد.
- حرفه حسابرسی، همچنان فاقد چارچوب مشخص بوده و هنوز مدون نشده است.
- یک موضوع بحث برانگیز دیگر آن است که هیچگونه فرایند مدونی درباره حل موارد مرتبط با تعهدات قانونی حساب‌برسان، وجود ندارد.

نبود یک سیستم استاندارد مدون (که علت آن وجود اختلاف بین نحوه نظارت حساب‌برسان و مقام‌های مالیاتی می‌باشد)، موجب بروز نگرانی‌هایی از جانب واحدهای تجاری سرمایه‌گذاری خارجی گردیده است. پذیرفته نبودن گزارش‌های حسابرسی از جانب مقامات مالیاتی، منجر به زیر سوال رفتن کیفیت حسابرسی شده است.

لازم به ذکر می‌باشد که در ویتنام واژه حسابرسی در اوایل به معنای بررسی کامل تمامی معاملات بود. به همین دلیل، سازمان مالیاتی در حدود ۳۰،۳۳۳ کارمند را بکار

و نه نام مدیر مربوط را به علت جلوگیری از انتقال مسئولیت به شخصی، در گزارش درج می‌نمایند.

موضوع جالب دیگر، وضعیت مالکیت موسسات حسابرسی مستقل می‌باشد. استقلال بسیاری از موسسات حسابرسی که در قالب مالکیت دولتی و تحت کنترل وزارت دارایی می‌باشند، تا حدودی با تردید روبرو می‌باشد. دولت ویتنام، باید مالکیت خود را بر این واحدهای تجاری کاهش داده و در راستای اطمینان بخشی درباره استقلال و صداقت حرفه حسابداری، زمینه را برای ایجاد و تاسیس موسسات حسابرسی خصوصی مساعد سازد. در حالی که این اقدام دولت ممکن است از بُعد اجرایی دارای مزایایی باشد، لیکن در ماهیت، نشانه نوعی تضاد بین عملیات حسابداری شرکت‌های دولتی و حسابرسی آنها تلقی می‌گردد.

نهادهای حرفه‌ای فعال در ویتنام

انجمن حسابداری ویتنام

حرفه حسابداری و انجمن‌های حرفه‌ای در ویتنام، توسط قوانین و مقررات تعیین می‌شود. اولین نهاد حرفه‌ای در ویتنام، باشگاه حسابداران ارشد^{۲۰} بود که توسط وزارت دارایی و تحت کنترل دولت در سال ۱۹۸۹ تاسیس شد. همان طور که از نام آن مشخص است، این باشگاه متشکل از حسابداران ارشد بخش دولتی و صنعت بود و وظایفی به شرح زیر برعهده داشت:

- کمک به دولت در راستای تهیه و ارائه رهنمودهای مالی.
- سازمان‌دهی و هدایت کارگاه‌ها و سمینارهایی به منظور نشر اطلاعات حسابداری در میان دولت و حرفه.
- تشکیل جلساتی به منظور مبادله دیدگاه‌ها و اطلاعات موجود میان فعالان و محققان.

تعداد اعضای باشگاه در طی ۳ سال، از ۲۰۰ نفر در سال ۱۹۸۹ به ۶۰۰ نفر در سال ۱۹۹۱ تبدیل شد.

به علت توسعه اقتصادی ویتنام و حرکت به سمت اقتصاد بازار آزاد، باشگاه حسابداران ارشد و وزارت دارایی با یکدیگر متحد شده و انجمن حسابداری ویتنام را تشکیل دادند. این انجمن در سال ۱۹۹۴ تاسیس گردید.

در واقع، نخست‌وزیری طی تصمیم شماره 12TTG، انجمن حسابداری ویتنام را ایجاد کرد.

این انجمن، نماد افراد فعال در حرفه حسابداری و حسابرسی در ویتنام می‌باشد. انجمن فوق در ماه می ۱۹۹۸ به عضویت فدراسیون بین‌المللی و فدراسیون آسیایی

به طور کلی رعایت قوانین و مقررات، شایستگی موسسه حسابرسی، ساختار سازمانی و بررسی صلاحیت حسابرسان را در بر می‌گیرد. هر یک از بررسی‌ها، به مدت یک تا دو روز به طول می‌انجامد. جلسات بررسی رعایت قوانین و مقررات و موارد اشاره شده در بالا، براساس بخشنامه CP/07 که توسط دولت در ژانویه ۱۹۹۴ منتشر شده است؛ انجام می‌شود. شرکت‌ها بر یک مبنای تصادفی انتخاب می‌شوند، مگر آنکه شکایتی از جانب جامعه و ذی‌نفعان عمومی مطرح شده باشد. امروزه، مسائل بحث‌انگیزی در باره دسترسی موسسات حسابرسی بین‌المللی به اطلاعات محرمانه و امضاهای مربوط به گزارش حسابرسی به وجود آمده است. وقوع چنین مواردی، منجر به ارائه عدم اظهار نظر توسط اداره مذکور به علت عدم رعایت می‌گردد. موسسات حسابرسی بین‌المللی با این موضوع که بررسی حسابرسی توسط یک اداره دولتی انجام می‌شود، مخالف بوده و معتقد هستند که این کار باید توسط جامعه حسابداری ویتنام انجام شود.

حسابرسی واحدهای تجاری با سرمایه‌گذار خارجی تمامی واحدهای تجاری با سرمایه‌گذاری خارجی، باید از جنبه‌های رعایت رویه‌های حسابداری و ارائه صورت‌های مالی، توسط موسسات حسابرسی مستقل ویتنامی و یا موسسات حسابرسی دیگر که دارای پروانه قانونی جهت انجام حسابرسی می‌باشند؛ حسابرسی شوند. گزارش حسابرسی باید ضمیمه صورت‌های مالی واحدهای خارجی شود. محتوای گزارش حسابرسی به شرح زیر است:

● تایید عینیت، درست و منصفانه بودن صورت‌های مالی و ثبت‌های حسابداری.

● ارزیابی و اظهار نظر درباره امور حسابداری، مطابقت و رعایت سیستم حسابداری ثبت و تصویب شده توسط وزارت دارایی و رعایت قوانین حسابداری سیستم‌ها و رویه‌های مصوب.

● پیشنهادها

گزارش حسابرسی باید به همراه مشخصاتی چون نام، نام خانوادگی و شماره گواهینامه حسابرسی، امضای مدیر مربوط و مهر و امضای موسسه حسابرسی مستقل ارائه شود. این موضوع، مورد مخالفت موسسات حسابرسی بین‌المللی قرار گرفته است؛ چرا که این موسسات، گزارش‌های خود را به امضای مدیر رسانده و تنها نام شرکت

تاکنون، هیچ هیات تدوین‌کننده استاندارد جداگانه‌ای برای بخش عمومی در ویتنام به وجود نیامده است. استانداردهای حسابداری بخش عمومی، همان استانداردهای حسابداری منتشر شده توسط فدراسیون بین‌المللی حسابداران می‌باشد.

اعضای هیات فوق، ۱۳ نفر می‌باشند و ریاست آن را معاون وزیر دارایی برعهده دارد. این هیات، مستقل از دولت نمی‌باشد و وزارت دارایی، استانداردهای حسابداری ویتنام را تحت نظارت وزارت دارایی منتشر می‌کند.

وظایف هیات استانداردهای حسابداری عبارت است از:

- توسعه برنامه‌ای جهت تدوین استانداردهای حسابداری جدید در ویتنام.

- سازمان‌دهی تحقیقات و پیش‌نویس‌های مربوط به استانداردهای حسابداری جدید در ویتنام.

- سازمان‌دهی سمینارهایی به منظور ایجاد ارتباط بین بخش‌های وزارت دارایی و سایر وزارتخانه‌ها، سایر سازمان‌های دولتی، انجمن حسابداری ویتنام، موسسات حسابداری، واحدهای تجاری و ...

- سازمان‌دهی و پیاده‌سازی استانداردهای حسابداری، پس از تصویب

وزارت دارایی، یک گروه به منظور تدوین پیش‌نویس استانداردهای حسابداری^{۲۲} نیز تشکیل داده است. این گروه، متشکل از متخصصان مالی و حسابداری وزارت دارایی، انجمن حسابداری ویتنام، حساب‌رسان موسسات حسابرسی، حسابداران واحدهای تجاری، استادان حسابداری دانشگاه‌ها و غیره می‌باشد.

این گروه تحت نظارت و کنترل رئیس هیات استانداردهای حسابداری فعالیت می‌کند.

شورای ملی حسابداری

با توجه به اینکه انجام کلیه امور قانونگذاری برعهده وزارت دارایی می‌باشد، این وزارتخانه در ۲۹ مارس ۲۰۰۰ طی تصمیم شماره 276/QD-BTC، شورای ملی حسابداری را به عنوان یک نهاد قانونگذاری اصلی تأسیس نمود. این شورا وابسته به وزارت دارایی می‌باشد و وظایف توسعه راهبردها، سیاست‌ها و سایر مسائل مرتبط با فعالیت‌های حسابداری و حسابرسی در ویتنام را برعهده دارد. هیچ نوع ارتباط مستقیمی بین این شورا و انجمن حسابداران ویتنام وجود ندارد. اختیارات شورا عبارت است از:

- برپایی جلسات حسابداری و حسابرسی و سمینارهای

حسابداران درآمد. سلامت مالی انجمن حسابداران ویتنام ضعیف است و انجمن بر روی حمایت‌های مالی وزارت دارایی اتکا می‌کند.

وظایف انجمن حسابداری ویتنام عبارت است از:

- ارائه نظر به مقامات ذی صلاح دولت در راستای صورت‌بندی مقررات و سیاست‌ها و تلاش موثر در زمینه دستیابی به استانداردهای ملی در حرفه حسابداری.

- نظارت بر به روز رسانی ویژگی‌ها و صلاحیت‌های لازم برای افراد شاغل در حرفه، انتشار سیاست‌ها، قوانین و مقررات و فراهم نمودن اطلاعاتی از آخرین دستاوردهای حرفه حسابداری در داخل و خارج از کشور.

- مطالعه استانداردها و مباحث نظری حسابداری و مبانی قانونی حرفه و ارائه خدمات مشاوره به شاغلین حرفه در زمینه مسائل عملی، تئوری و سازمانی.

- تحقیق در مورد کاربرد فناوری اطلاعات در حرفه.

- کنترل اخلاق و عملکرد حرفه‌ای اعضاء و ارزیابی صلاحیت حرفه‌ای آنان از طریق برپایی آزمون‌های دوره‌ای و اعطای گواهینامه عملکرد به حسابداران و حساب‌رسان.

- تشویق اعضاء به رعایت الزامات حرفه‌ای و حفظ تردید حرفه‌ای در انجام امور.

- همکاری با انجمن‌های محلی و جوامع علمی و فنی و حسابداران داخل و خارج از کشور، در زمینه مسائل موجود تحت قوانین ویتنام.

- حمایت از زندگی مادی و معنوی اعضاء و حفاظت از حقوق قانونی آنها در صورت امکان بخشی سیاست حسابداری وزارت دارایی، نقش مهمی در ایفای اکثر وظایف فوق بازی می‌کند و در حال حاضر، مسئولیت مستقیمی در زمینه برپایی استانداردهای حسابداری و حسابرسی ملی، به روزرسانی صلاحیت‌های مورد نیاز برای افراد شاغل در حرفه حسابداری و حسابرسی، تحقیقات و کنترل کیفیت موسسات حسابرسی مستقل برعهده دارد.

هیات استانداردهای حسابداری

هیات استانداردهای حسابداری ویتنام، مسئولیت تدوین استانداردهای حسابداری ویتنام^{۲۱} را برعهده دارد. این هیات، توسط وزیر دارایی در تاریخ ۱۲ فوریه ۱۹۹۹ ایجاد شد و اعضای آن براساس تصمیم وزیر دارایی تغییر می‌کنند.

گواهینامه فوق، حاکی از آن است که اعضاء دارای شایستگی اخلاق حرفه‌ای، تحصیلات عالی، پنج سال تجربه کار عملی در حرفه و موفقیت در آزمون ورودی سازمان‌دهی شده توسط وزارت دارایی می‌باشند. انجمن فوق، نقش مهمی در مدیریت و نظارت بر کیفیت حرفه و اعمال اخلاق حرفه‌ای در کارهای حسابداری و حسابرسی انفرادی و خدمات حسابرسی موسسات را برعهده دارد.

ایجاد و توسعه روابط حرفه‌ای بین اعضاء، ارتقای روابط بین‌المللی و ارزیابی سازمان‌های دولتی در زمینه اجرای استانداردهای حسابداری و حسابرسی، از دیگر وظایف این انجمن می‌باشد.

استانداردهای حسابداری در ویتنام

وزارت دارایی از طریق بخش سیاست‌ها و رویه‌های حسابداری، استانداردهای حسابداری ویتنام را براساس استانداردهای حسابداری بین‌المللی تنظیم می‌نماید. تاکنون، ۲۶ استاندارد در ویتنام تصویب شده است. این استانداردها براساس استانداردهای بین‌المللی می‌باشند که با توجه به شرایط اقتصادی، مالی و حسابداری ویتنام تعدیل شده‌اند. کلیه شرکت‌های ویتنامی، ملزم هستند تا استانداردهای حسابداری ویتنام را که توسط وزارت دارایی منتشر می‌شود، رعایت نمایند. وزارت دارایی در نظر دارد تا امکان تدوین استانداردهای حسابداری را به انجمن حسابداران رسمی ویتنام واگذار کند. اگر این مهم رخ دهد، این انجمن به عنوان نهاد تدوین‌کننده استاندارد به جای وزارت دارایی محسوب خواهد شد.

سیستم حسابداری فعلی ویتنام، مبتنی بر قوانین و مقررات دولتی می‌باشد. شکل صورت‌های مالی و ثبت‌های حسابداری، در مقررات دولتی مشخص شده است. شرکت‌ها با مالکیت خارجی ملزم هستند تا استانداردهای عملکرد خود را در وزارت دارایی ثبت و گزارش‌های مالی خود را به وزارت دارایی تسلیم نمایند.

انحراف از استانداردهای بین‌المللی

موارد بیان شده در ذیل، تفاوت‌های موجود بین سیستم حسابداری ویتنام و استانداردهای حسابداری بین‌المللی را بیان می‌کند.

IAS 1: ارائه صورت‌های مالی

● به رجحان محتوا بر شکل و اهمیت به عنوان عوامل حاکم

شورا، شامل مطالعه و تهیه اسناد پیشنهادی.

● تهیه اطلاعات مرتبط با راهبردهای توسعه اقتصادی، مالی، حسابداری و حسابرسی و انجام وظایف مشورتی حسابداری و حسابرسی.

● داشتن حق اظهار نظر مستقل و حفظ عقاید خود

● ساختار سازمانی شورا توسط وزیر دارایی تعیین می‌شود و متشکل از اجزای زیر می‌باشد:

● کمیته اجرایی که شامل یک رئیس و دو معاون است.

● هیئت مشورتی حسابداری^{۲۳}

● هیئت مشورتی حسابرسی^{۲۴}

● دبیرخانه

انتخاب روسا، جانشین‌ها و اعضاء هیات‌های پیش‌گفته به‌عهده رئیس شورا می‌باشد.

تعهدات و اختیارات هیات مشورتی حسابداری عبارت است از:

● تجزیه و تحلیل و ارائه نظرات مشورتی به صورت مکتوب

● به رئیس شورا در ارتباط با هر یک از قوانین حسابداری پیشنهاد شده و استانداردهای حسابداری و سیاست‌های گزارشگری مالی منتشر شده توسط وزارت دارایی، مجمع ملی^{۲۵} یا دولت به منظور ارتقاء و بهبود آن.

● همکاری با رئیس شورا در ارائه مشورت به وزارت دارایی در زمینه تهیه، صورت‌بندی و انتشار استانداردهای حسابداری ویتنام.

● کمک به رئیس شورا در تهیه رهنمودهای حسابداری و حسابرسی.

انجمن حسابداران رسمی ویتنام^{۲۶}

در ۱۵ آوریل ۲۰۰۵، انجمن حسابداران رسمی ویتنام به منظور ارتقای حرفه حسابداری و حسابرسی در ویتنام و توانمندسازی حسابداران و حسابرسان برای انطباق و کار در یک اقتصادی یکپارچه، تشکیل شد.

انجمن حسابداری ویتنام و باشگاه حسابداران ارشد، کمک شایانی در راستای فعالیت‌های اقتصادی در ویتنام نمودند. تاسیس انجمن حسابداران قسم خورده ویتنام، نیروی تازه‌ای جهت گسترش فعالیت‌های حسابرسی و حسابداری در ویتنام بود. این انجمن، تحت استانداردهای بین‌المللی فعالیت می‌کند. افراد برای عضویت باید صلاحیت‌های بین‌المللی را دارا باشند و گواهینامه عملکرد آنان توسط وزارت دارایی و به‌طور سالانه صادر می‌شود.

بلافاصله ذخیره‌ای در نظر گرفته شود.

- بهای تمام شده موجودی‌ها با استفاده از روش میانگین، اولین صادره از آخرین وارده (LIFO)، اولین صادره از اولین وارده (FIFO) یا شناسایی اقلام ویژه صورت می‌گیرد.

IAS 7: صورت جریان وجوه نقد

- تا قبل از سال ۲۰۰۲، تهیه این صورت مالی در ویتنام الزامی نبود و تنها توصیه می‌شد و در عمل، بسیاری از شرکت‌ها آن را تهیه نمی‌کردند. اما از سال ۲۰۰۲، و پس از آن، تهیه این صورت مالی نیز الزامی شده است.

IAS 8: سود و زیان خالص دوره، اشتباهات اساسی و تغییرات در رویه‌های حسابداری

- تغییر در رویه‌های حسابداری باید افشاء شود. اما روش انجام افشای فوق، توضیح داده نشده است.
- اشتباهات اساسی سال‌های گذشته، در صورت سود و زیان دوره جاری اصلاح می‌شود.
- اقلام مشخصی از درآمدهای غیرعملیاتی و مخارج، به عنوان اقلام غیرمترقبه شناسایی می‌شوند.

IAS 11: قراردادهای املاک

- در ویتنام برای ثبت حسابداری چنین رویدادهایی از روش درصد تکمیل کار استفاده می‌شود.

IAS 16: اموال، ماشین‌الات و تجهیزات

- در ویتنام، ارزش اسقاط و عمر مفید دارایی ثابت تعریف نشده است. با این وجود، واحدهای تجاری متعلق به دولت ملزم هستند که دارایی‌های ثابت خود را براساس روش مستقیم و احتساب ارزش اسقاط صفر مستهلک نمایند و عمر مفید دارایی‌ها را براساس مجوزهای مالیاتی در نظر بگیرند.

- دارایی‌ها ممکن است در شرایط زیر مورد تجدید ارزیابی قرار بگیرند:

- هنگامی که شرکاء، سهامداران یا مدیران واحد تجاری به اتفاق تصمیم به انجام این کار بگیرند.
- زمانی که توسط دولت تصویب شوند.
- هنگامی که کلیه مالکان واحد تجاری، تجدید ارزیابی فوق را به عنوان کمک غیرنقدی بپذیرند.

IAS 18: درآمدهای عملیاتی

- در ویتنام، درآمدهای عملیاتی به چند بخش شامل سود ناشی از فعالیت‌های عادی، سود ناشی از فعالیت‌های ۳۷ مالی، سود غیرمترقبه و غیره تقسیم می‌شود. البته، قابل

بر سیاست‌های حسابداری شرکت، اشاره نشده است.

- تنها افشای رویه‌های حسابداری در مورد دارایی‌های ثابت، روش استهلاک و موجودی کالا الزامی است؛ در حالی که استانداردهای بین‌المللی، الزام به افشای سایر رویه‌های مهم نموده‌اند.

- صورت‌های مالی در ویتنام براساس شکل از پیش تعیین شده ارائه می‌گردد.

- صورت‌های مالی، صورت تغییر در سرمایه^{۲۷} را در بر نمی‌گیرد.

- مبنا و اساس انتخاب رویه‌های حسابداری، مشخص نشده است.

- تنها رعایت موارد افشای تعیین شده توسط قوانین ضروری است. از سوی دیگر، این موارد با استانداردهای حسابداری بین‌المللی تفاوت دارد. افشای موارد زیر الزامی است: افشای تعداد کل کارکنان

- شکل اسناد و دفاتر حسابداری مورد استفاده

- درآمد تولید شده توسط کارکنان

- برنامه‌های تجاری شرکت در دوره‌های آتی

- دورنما و چشم‌انداز تجاری شرکت

- برخی درآمدها و هزینه‌ها در قالب صورت سود و زیان ارائه نمی‌شود:

- پاداش و وجوه رفاهی برای کارکنان^{۲۸}

- هزینه مالیات سالانه بر سود عملیات تجاری

- در IAS 1، چگونگی تهیه صورت‌های مالی توصیف و اقلام دارایی و بدهی به دو دسته جاری و غیرجاری تقسیم شده است. اما در ویتنام:

- اینکه چه اقلامی جاری و چه اقلامی غیرجاری تلقی می‌شود، توسط قوانین شرح داده نشده است.

- وجه نقد، شامل طلا، نقره، فلزات و سنگ‌های گرانبها

نیز می‌باشد.

- شرکت‌ها ذخیره‌ای را برای مطالبات مشکوک‌الوصول

مشتریان بد حساب در نظر می‌گیرند، ولی گرفتن ذخیره کلی

مجاز نمی‌باشد.

IAS 2: موجودی کالا

- موجودی کالا شامل ابزارآلات (دارایی‌هایی که ارزش آنها برای احتساب در دارایی‌های ثابت، خیلی کوچک است)، مواد، تجهیزات و کالاهای امانی^{۲۹} است.

- موجودی کالا برحسب بهای تمام شده ارزش‌گذاری می‌شود. اگر کاهش ارزش دائمی رخ دهد، آنگاه باید

IAS 37: ذخایر، بدهی‌های احتمالی و دارایی‌های احتمالی

● اکثر ذخایر، استهلاک‌ها و مطالبات مشکوک‌الوصول و .. به منظور اهداف مالیاتی قانون‌گذاری شده‌اند و لزوماً نباید با مبانی اندازه‌گیری استانداردهای حسابداری بین‌المللی یا تصور مالکان از اینکه چه چیز ارزش منصفانه را تشکیل می‌دهد؛ منطبق باشند.

IAS 38: دارایی‌های نامشهود

● سیستم حسابداری ویتنام، اجازه شناسایی دارایی‌های نامشهود را تحت شش سرفصل زیر می‌دهد:

- مخارج تاسیس

- مخارج تحقیق و توسعه

- سرقفلی

- حق اختراع

- حق استفاده از زمین^{۳۰}

- سایر (حق چاپ و غیره)

● شناسایی اولیه و ارزشیابی دارایی‌های نامشهود، مشابه استانداردهای حسابداری بین‌المللی می‌باشد؛ اگرچه سیستم حسابداری در ویتنام، اجازه ارزشیابی دوباره یا بررسی دوره‌های استهلاک را نمی‌دهد.

● مخارج تحقیق و توسعه سرمایه‌ای شده و براساس عمر اقتصادی آن و مطابق با تصمیم ۱۶۶ وزارت دارایی در سال ۱۹۹۹ مستهلک می‌گردد.

استانداردهای حسابرسی در ویتنام

در پاسخ به نیاز اقتصادی ناشی از فرایند حرکت به سمت نظام اقتصادی مبتنی بر بازار و یکپارچگی بین‌المللی، فعالیت‌های موسسات حسابرسی خارجی آغاز شد و به سرعت گسترش یافت. بدین ترتیب، دولت به منظور تدوین چارچوب قانونی برای استقرار، توسعه و مدیریت فعالیت‌های حسابرسی خارجی، قوانین و مقررات خود را در زمینه حسابرسی مستقل در اقتصاد ملی، آزمون حساب‌برسان و صدور گواهینامه حسابرسی و ثبت حساب‌برسان شاغل در حرفه؛ ارتقاء داد.

براساس تصمیم وزارت دارایی، چهار استاندارد زیر اولین استانداردهای حسابرسی منتشر شده در ویتنام بودند:

۱. استاندارد ۲۰۰: اهداف و اصول کلی هدایت حسابرسی صورت‌های مالی.

۲. استاندارد ۲۱۰: شرایط کار حسابرسی^{۳۱}

ذکر است که انواع سودهای غیرمترقبه، توسط قانون تعریف شده است.

● ثبت درآمدهای عملیاتی ناشی از فروش‌های اقساطی، برحسب قیمت فروش صورت می‌گیرد.

● بهره ناخالص، در دوره‌ای که دریافت می‌شود به عنوان درآمد شناسایی می‌گردد.

IAS 20: حسابداری کمک‌های بلاعوض دولت و افشاء همکاری وی

● در ویتنام، به منظور انباشتن بودجه دولتی و انطباق با استانداردهای بین‌المللی، ذخیره در نظر گرفته می‌شود.

IAS 21: تاثیر تغییر در نرخ تسعیر ارز

● درآمدهای غیرعملیاتی، به عنوان سود معوق افشاء و در ترازنامه (نه در صورت سود و زیان) نمایش داده می‌شود.

● هیچ‌گونه قانونی در مورد ترجمه صورت‌های مالی واحدهای خارجی یا عملیات خارجی وجود ندارد.

IAS 23: هزینه‌های تامین مالی

● هزینه‌های تامین مالی که در طول دوره ساخت یک پروژه رخ می‌دهد، سرمایه‌ای می‌گردد.

IAS 25: حسابداری سرمایه‌گذاری‌ها

● سرمایه‌گذاری‌های بلندمدت در سهام و اوراق قرضه، به صورت جداگانه و تحت سرفصل دارایی‌های ثابت در ترازنامه نمایش داده می‌شود.

IAS 30: افشاء در صورت‌های مالی بانک‌ها و سایر موسسات مالی مشابه

● مرجعی برای تعیین این‌گونه افشاء‌ها در سیستم حسابداری ویتنام وجود ندارد. بانک مرکزی ویتنام، سیستم‌های حسابداری بانک‌ها و سایر موسسات مالی مشابه در ویتنام را سرپرستی می‌کند.

IAS 31: گزارشگری مالی منافع حاصل از مشارکت‌های خاص

● در ویتنام، مشارکت خاص دارای تعریف مشخصی به شرح زیر می‌باشد: "یک واحد تجاری که براساس یک قرارداد مشارکت خاص توسط یک یا چند شریک ویتنامی یا یک یا چند شریک خارجی و به منظور سرمایه‌گذاری و انجام فعالیت‌های تجاری، در ویتنام تشکیل می‌شود."

۳۸ ● سرمایه‌گذاری‌ها براساس بهای تمام شده در حساب‌ها منظور می‌شود.

استانداردهای بین‌المللی و اصول حسابداری پذیرفته شده نیز استفاده گردد، اما این امر باید به تایید وزارت دارایی برسد.

بورس اوراق بهادار ویتنام
مرکز بورس هوشی مینه^{۳۶}

بورس بهادار هوشی مینه (واقع در شهر هوشی مینه) در ۲۰ می ۲۰۰۰ تاسیس و انجام معاملات از ۲۸ ژوئیه ۲۰۰۰ آغاز شد. در ابتدا، تنها دو شرکت در این بازار پذیرفته شده بودند. مالکان خارجی برای انجام معامله در این بازار، نیاز به باز کردن یک حساب اوراق بهادار و یک حساب بانکی دارند و در صورت پرداخت کلیه تعهدات مالیاتی، می‌توانند سرمایه‌گذاری خود را به طور کامل به خارج از ویتنام منتقل نمایند. در ابتدا، مالکان خارجی از نظر سرمایه‌گذاری در بازار فوق با محدودیت مواجه بودند؛ به گونه‌ای که سقف مالکیت آنها برای سرمایه‌گذاری در سهام ۲۰ درصد و برای سرمایه‌گذاری در اوراق قرضه ۴۰ درصد بود. در ژوئیه ۲۰۰۳، دولت به منظور بهبود نقدینگی، میزان محدودیت مذکور را کاهش داد؛ به گونه‌ای که سقف سرمایه‌گذاری در سهام به ۴۰ درصد رسید و سقف سرمایه‌گذاری در اوراق قرضه به طور کامل برداشته شد.

در انتهای سال ۲۰۰۶، مجموع سرمایه موجود در مرکز معاملات اوراق بهادار هوشی مینه و هانوی در حدود ۱۴ میلیون دلار یا ۲۲/۷ درصد تولید ناخالص ملی ویتنام بود. در ۸ اگوست ۲۰۰۷ مرکز معاملات اوراق بهادار هوشی مینه به بورس اوراق بهادار هوشی مینه^{۳۷} تغییر نام داد. در حال حاضر، این بورس بزرگترین بورس اوراق بهادار در ویتنام می‌باشد.

وظایف

مرکز معاملات اوراق بهادار ویتنام، یک سازوکار اداری است که هم به عنوان بازار اولیه برای اوراق قرضه جدید دولتی و هم به عنوان بازار ثانویه برای اوراق قرضه موجود عمل می‌کند. کلیه اوراق بهادار مورد معامله برحسب دانگ ویتنام ارزشگذاری می‌شوند. ارزش اسمی استاندارد برای هر سهم در ویتنام ۱۰۰,۰۰۰ دانگ و برای هر برگ اوراق قرضه، ۱۰۰,۰۰۰ دانگ می‌باشد. معاملات در این مرکز به صورت روزانه و در دو جلسه از ساعت ۹ تا ۱۱ صبح صورت می‌گیرد. کمیسیون دولتی اوراق بهادار^{۳۸} به صورت قانونی در ۳۹ سال ۱۹۹۶ تاسیس شد و مسئولیت توسعه بازارهای

۳. استاندارد ۲۳۰: مستندسازی

۴. استاندارد ۷۰۰: گزارش حسابرسی صورت‌های مالی
استانداردهای حسابرسی منتشر شده توسط وزارت دارایی، در حسابرسی مستقل مورد استفاده قرار می‌گیرد. موسسات حسابرسی و حسابرسی که به صورت قانونی شاغل در حرفه می‌باشند، مسئولیت بکارگیری استانداردهای حسابرسی ویتنام را در هر کار حسابرسی بر عهده دارند.

قوانین حسابداری

انواع شرکت‌های فعال در ویتنام عبارت است از:

● واحدهای تجاری تحت مالکیت دولت

● واحدهای تجاری خصوصی

● شرکت‌های سهامی

● مشارکت‌های خاص

● موسسات با مالکیت کاملاً خارجی^{۳۲}

● شعب

● شرکت‌های تعاونی

● عملیات اشخاص به عنوان واحدهای تجاری انفرادی

قوانین حسابداری منتشر شده در ویتنام از سال ۱۹۸۸ تاکنون عبارت بوده از:

۱. دستورالعمل حسابداری و آمار: (۱ اکتبر ۱۹۸۸)

۲. بخش نامه استانداردهای حسابداری برای واحدهای تجاری با سرمایه خارجی (۲۱ اکتبر ۱۹۸۹)

۳. مقررات سازمان (ساختار) حسابداری (۱۸ مارس ۱۹۸۹)^{۳۳}

۴. مقررات سیستم حساب‌های متحدالشکل (۳۱ مارس ۱۹۹۰)^{۳۴}

۵. مقررات صورت‌های مالی (۱۸ آوریل ۱۹۹۰)^{۳۵}

۶. مقررات شکل اسناد حسابداری (اولین بار در سال ۱۹۵۸ منتشر شده و به صورت دوره‌ای مورد ارزیابی و تجدید نظر قرار می‌گیرد)

۷. قوانین خاص برای صنایع معین

تمام مقررات ذکر شده در بالا، در متن قوانین مختلف (مالیاتی و غیره) سرمایه‌گذاری خارجی در ویتنام، منتشر شده است.

قابل ذکر است که در ویتنام، قوانین و مقررات شکل نگهداری ثبت‌ها، کد حساب‌ها، عناوین و نوع حساب‌ها را برای واحدهای تجاری تعیین می‌نماید. اگرچه می‌توان از

- 11- Law on state budget
- 12- Law on state bank
- 13- Ernst & Young
- 14- Price Waterhouse Coopers
- 15- KPMG
- 16- Deloitte & Touch
- 17- General department of taxes
- 18- Vietnam Accounting Association (VAA)
- 19- Big Four
- 20- Chief accountants club
- 21- Vietnam Accounting Standard (VAS)
- 22- The accounting standard drafting group
- 23- Accounting conclusion board
- 24- Auditing conclusion board
- 25- National assembly
- 26- Vietnam Association of Certified public Accountants (VACPA)
- 27- Change in equity
- 28- Fund for employees
- 29- Goods on consignment
- 30- Land use rights
- 31- Terms of audit engagements
- 32- Wholly foreign owned enterprise
- 33- Regulation of accounting organization
- 34- Uniform accounts system regulation
- 35- Financial statements regulation
- 36- Hochi minh City Securities Trading Center. (HOSTC)
- 37- Hochi minh Stock Exchange (HSC)
- 38- The state securities commission
- 39- Automated order-matching system
- 40- The Bank of Investment and Development of Vietnam (BIDV)
- 41- Hanoi Securities Trading Center (Hanoi STC)

سرمایه، ارائه مجوز به فعالان بازار، انتشار قوانین و مقررات و اجرای آنها را به عهده گرفت. شرکت‌ها برای پذیرفته شدن در این بازار، باید حائز شرایط زیر باشند:

- حداقل به مدت دو سال سود ده باشند.
- حداقل سرمایه‌ای به میزان پنج میلیارد دانگ (معادل ۳۱۸ هزار دلار آمریکا) داشته باشند.
- حداقل دارای ۵۰ سهامدار به غیر از کارکنان شرکت باشند و این تعداد، باید حداقل ۲۰ درصد سرمایه شرکت را در اختیار داشته باشند.

سازوکار انجام معامله در ویتنام، یک سیستم انطباق سفارش خودکار^{۳۹} می‌باشد که ظرفیتی معادل ۳۰۰,۰۰۰ سفارش را در روز دارد. در حال حاضر، بر معاملات اوراق بهادار در ویتنام محدودیت قیمتی ۵ درصد وجود دارد. محدودیت مذکور برای شرکت‌های تازه پذیرفته شده، در روزهای ابتدایی انجام معاملات آنها اعمال نمی‌شود. شرکت‌های پذیرفته شده در این بازار باید صورت‌های مالی خود را به تایید یک حسابرس مستقل برسانند. تصفیه در مرکز معاملات اوراق بهادار ویتنام به صورت متمرکز و از طریق بانک توسعه و سرمایه‌گذاری ویتنام^{۴۰} و بانک تجاری متعلق به دولت صورت می‌گیرد.

مرکز معاملات اوراق بهادار هانوی^{۴۱}

مرکز معاملات اوراق بهادار هانوی، (واقع در شهر هانوی) در مارس ۲۰۰۵ تاسیس شده است این بازار پس از بورس اوراق بهادار هوشی‌مین دومین بورس بزرگ اوراق بهادار در ویتنام به‌شمار می‌آید.

پی‌نوشت‌ها:

منابع:

- 1- www.en.wikipedia.org/wiki/vietnam_stock_exchange
- 2- <http://chinese-school.net/firms.com/abacus-stocks-vietnam.html>
- 3- www.en.wikipedia.org/wiki/vietnam
- 4- www.en.wikipedia.org/wiki/economy-of-vietnam
- 5- www.lasplus.com/country/Vietnam.htm
- 6- www.mof.gov.vn/defaultE.aspx
- 7- www.english.vista.gov.vn
- 8- www.adb.org

- 1- Doi moi
- 2- Democratic Republic of Vietnam or DRV model
- 3- Constant return to scale
- 4- Ordinance on accounting and statistics
- 5- The Vietnam accounting system
- 6- Vietnam Dong (VND)
- 7- Chief accountant
- 8- International organization of supreme audit institutions (INTOSAI)
- 9- Asian Organization of Supreme Audit Institutions (ASOSAI)
- 10- State Audit of Vietnam